

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejete vse štiri letne v celoti v polletnih obrokih in v šestih letih enkrat na leto 3 K, pol leta 4 K in za štiri leta 12 K. ...

Resna beseda.

Zivimo v resnem, usodnem času. Ko se odločuje naša bodočnost. Zdi se, kakor da so se zarotile proti nam vse zle moči, da nam razrušijo komaj upostavljeno mlado državo. Naši sovražniki so na delu. Ne delajo očito, ampak prikrito, delajo z zlobo in zvijačo, kakor so je le oni zmožni.

Sem koroški begunec in sem imel priložnost, spoznati to njihovo delo. In kakor so delali na Koroškem, tako delajo sedaj na Štajerskem in Kranjskem. Suintajo povsod zoper našo Jugoslavijo in skušajo med ljudstvom vzbuditi nezadovoljnost z novimi razmerami. Posledice se že kažejo. Kmet godrnja že sedaj čez visoke davke in toži, da ni petroleja in uzigalic, delavec se huduje čez visoke cene, vpklicani nočejo oditi k orožnim vajam in vojaki odhajajo na dom, češ, da so že dosti dolgo služili in se nočejo več vojskovati. Povsod se samo zabavlja, največ po gostilnah, kjer je še vedno dosti pijače, če tudi je draga. Pa čez koga se zabavlja? Ali mar čez one, ki so krivi strašne vojske in nje zlih posledic? O ne! Ne zabavlja se čez Nemce-povzročitelje vojske, ne čez krivce sedanjega gorja, ne čez vojne odiruhe in dobičkarje, tudi ne čez pohlepne, nenasihtive Nemce, ki bi nam radi požrli naše najlepše okraje, zabavlja se čez slovenske duhovnike, učitelje, uradnike in advokate, zabavlja se čez župane in sploh naše najboljše može, ki nesebično delajo in se z vso vmeno trudijo za zboljšanje sedanjih razmer, češ, to so tisti „hecarji“ in „vampelni“, ki so vsega krivi. Ne mora se spraviti proč, pa bo mir in vse dobro. Boljševiki moramo postati, le potem bo bolje.

Tako se govori, tako se je govorilo tudi na Koroškem. S takim govorjenjem se širili med ljudstvom nezadovoljnost od Nemcev in nemčurjev dobro plačani brezznačajni ljudje in — dosegli so svoj namen. Ko se je boljševiški duh že močno razširil in je nezadovoljnost postala že splošna, ko so začeli omahovati tudi naši vojaki, takrat pa so Nemci udarili in zasedli vse slovenske kraje Koroške. Je bilo to veselje za naše nemčurje! To se je pilo in plesalo! A gorje ubogemu zavednemu slovenskemu ljudstvu. Je kmalu občutilo, kako mu hočejo pomagati nemški — boljševiški vojniki. Njih prvo delo je bilo ropanje. A niso ropali pri nemških grobih in grajsčakih, tudi ne pri premožnih in velikih nemških in nemčurskih posestnikih, tudi ne pri bogatih nemških in nemčurskih trgovcih in vojnih dobičkarjih, ki so med vojsko stiskali in izrabljali ubogo ljudstvo in so si s svojim oduševljenjem pridobili tisočake in tisočake, ne, vse te so pustili lepo pri miru, njih premoženja se niso dotaknili; vsaj so bili njih zavezniki in od njih najeti in plačani.

Pač pa so ropali pri malopremožnih slovenskih kmetih, po cerkvah in župniščih, cropali so slo-

venske učitelje in uradnike ter jim odnesli se ono malo imetja, kar so imeli; po nekod so pustili samo prazne stene.

Potem se je pričelo preganjanje in zapiranje. A niso iskali raznih hudobnežev, tatov in goljufov, vojnih dobičkarjev in odiruhov, ne, začeli so loviti, pretepati, pobijati in zapirati naše najboljše ljudi, ki niso ničesar zakrivali in so imeli edino ta „greh“ na sebi, da so vedno pošteni bili in svojega rodu in svoje vere niso nikdar zatajili. Na stotine slovenskih mož in fantov, žen in deklet so odgnali ter jih zaprli po ječah, kjer zdaj od gladu hirajo in umirajo.

Tako so Nemci delali na Koroškem in to hočejo doseči tudi na Štajerskem in Kranjskem. Zato pošiljajo po deželi okoli svoje dobro plačane agente, ničvredne ljudi, ki naj netijo med ljudstvom nezadovoljnost ter odvrčajo naše fante od vojaške službe, vse to le iz namena, da bi si pripravili pot, da dobijo v svojo last še nezasedene lepe naše slovenske kraje. Zato pozor pred takimi hujskači! To so plačani ljudje, ki pripravljajo sovražniku pot v deželo vašo. Ko sovražnik pride, bodo oni prvi, ki se mu bodo pridružili in pomagali ropati domove vaše. — Pravijo, da so boljševiki, pa so samo plačani hlapeci nemškega nacionalizma in nemškega kapitalizma. Nemške kapitaliste ščitijo in jim hočejo pomagati, da bi dobili v roke našo zemljo in da bi se naprej mogli izsesavati naše slovensko ljudstvo. Nastopajte odločno proti takim zapeljivcem!

Res, v naši državi ni vse tako, kakor bi si želeli, pa pomislimo, da je Jugoslavija še mlada država, ki se še le zida na razvalinah pogorele Avstrije. Predno pa iz pogorišča vzrase nova hiša, nova stavba, je treba velikega truda, velikega dela. Kar naenkrat ne gre. Podobna je Jugoslavija mlademu gospodarju, ki je prevzel gospodarstvo od zanikarnega očeta; prevzel čez mero dolgov, razpadla poljpa, zanemarjena polja, prazne kašte in prazne hleve. Kako težko se godi tako mlademu gospodarju. Kako skrben, kako priden mora biti, da se obdrži na posestvu in leta in leta se mora truditi, predno si opomore. In še veliko dela bode stalo, predno bode v naši mladi državi vse prav urejeno. Pomislimo tudi, da smo imeli vojsko, strašno vojsko, v kateri se je skozi štiri leta samo podiralo in uničevalo in so ravno naše slovenske dežele bile hudo prizadete. Ali more zdaj kar naenkrat dobro biti? To ni mogoče! Zato ne zabavljajmo, ampak pomagajmo, ne podirajmo, ampak gradimo in Jugoslavija se bo razvila v mogočno državo, na katero bomo še vsi ponosni, postala bo nam ljub dom, v katerem se bomo vsi dobro počutili. Pogoji za to so dani. Tisti pa, ki so med nami nezadovoljni, pa naj se le podajo v Nemško Avstrijo. Bodo videli, kakšne dobrote bodo tam uživali. Pa veliko denarja naj vzamejo s seboj, ker vlada

tam se vse drugačna draginja in davkov in dolgoz bo treba plačevati, da bo jo!

Koroški begunec.

Zaupnikom in pristašen slovenjgraškega in gornjegrajskega okraja.

Od več strani se mi je javilo, da se nekateri moji najboljši pristaši in zaupniki hudujejo nad tem, da nisem šel kot njih zastopnik v predstavništvo v Beograd, češ, da niso zaslužili radi neomajnega zapiranja do mojega javnega delovanja, da sem jih sedaj, kakor nekateri trde, zapustil. Vsled tega očitanja sem primoran javno pojasniti, da nisem šel v predstavništvo le radi tega, ker bi ne zamogel uspešno opravljati dveh tako odgovornih mest kot poverjenik in kot poslanec. Vsakdo, ki pozna velikansko delo, ki se je izvršilo od prevrata na šolskem polju, mora pritrčiti, da sem le vestno ravnal, se opovedal odposlanstvu in posvetil vse svoje moči le šolstvu, katero zahteva toliko dela, da moram zanemarjati celo svojo družino, katere navadno po 2 ali 3 tedne niti ne vidim. Sicer pa se lahko volilec, sedaj kakor poprej, vedno obračajo s svojimi željami do mene, katerim bodem po možnosti ustregel in zastopal vsikdar njih težnje.

Dr. Karl Verstovšek, poverjenik.

Osebno-dohodninski in vojni davek.

(Na naslov davčnih okrajnih oblasti.)

Razni nemški in nemškutarski vojni dobičkarji se na vse kriplje branijo plačati vojni davek, kateri jim je bil pred kratkim predpisan. Pridno vlagajo rekurze, tožijo in moledujejo kot Abrahamovi sinovi, češ, kakšna krivica se nam je zgodila, ne moremo plačati takšnih zneskov; zahtevajo, da se jim vojni davek zniža ali da ga vsaj lahko odplačujejo v obrokih. Vse to pa delajo z namenom, oškodovati našo državo za marsikateri tisočak. Res je sicer, da znašajo predpisani vojni davki velike svote, pa so le vendar drobtinica proti velikanskim dobičkom, ki so si jih napravili „ubogi“ vojni dobičkarji tekom vojne. Saj je danes marsikateri trgovec, ki je imel pred vojno dolgove, danes milijonar. In ravno takšni se najbolj protivijo plačati vojni davek. Da se jim ne godi nikaka krivica, navedemo par slučajev: Nek mariborski veletrgovec, ki se prišteva tudi med nemške vodje, ki ga je vojska rešila poloma ter je danes

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

Prevajal Franjo Kunštvans: preložil za „Slov. Gospodarja“ Al. B.

(Dalje.)

„Ne tako!“ odgovori starec. „Pojdite z menoj! Vrla človeka sta; nočem, da bi se mučila s hojo. — Mladi tovariš ne sme prej odtod, dokler ste mu ne povrnete moči. Videl bom, kaj bi lahko storil, da poplačam tvoje plemenito požrtvovalnost.“

„Imamo še nekaj steklenic starega španskega vina, ki bi mrtvaka spravil pokoncu“, pristavi hlapec. „To je edino zdravilo, katerega potrebuje. Le počakaj, prijateljca, čez eno uro ga ne poznaš več.“

„Oh, gospoda!“ ječala deklica. „Storita, kakor vama veleva krščansko srce; komaj govorim od ginjenosti, ko vidimo vajino dobrotljivost. Tisočkrat vama hvala, blaga gospoda!“

Od obeh strani podpiran od gospoda in služabnika, se je Janez počasnih korakov opotekal odtod. Ko so prišli na vrt, je deklica stopila k služabniku in ga tiho vprašala:

„Povejte mi, prijatelj, ali je vaš gospod zdravnik?“

„Zdravnik?“ je odgovoril hlapec. „On je bil major kirurg pod Napoleonom. Midva sva odrezala več rok in nog, kot jih more na to pot in to gotovo ni malo.“

„Ali zna tudi oči zdraviti?“
„Seveda, pa še dosti boljše, nego sedanjí zdravniki. Malo jih je ostalo od junaških tovarišev iz Španije, sicer bi jih še veliko hodilo okrog, ki se mu imajo zahvaliti za pogled.“

„Potem ga morate prav lepo prositi, naj pogleda Janezove oči. Bog ve, mogoče, da jih ozdravi.“
„Bodite brez skrbi, to gotovo stori. Vojake ima rad. Janez ne pojde tako kmalu odtod.“

„Ako morete kaj storiti zanj in dobro besedo izpregovoriti zanj, vam bom zelo hvaležna.“

„Se prositi me ni treba, jaz bom že storil, kar treba. Le pogledajte, je že dosti boljši, ga že skoro ne podpiram več.“

Stopili so čez hišni prag ter bili v sobi, ki je bila oplešana z lepim pohištvom. Starec je peljal ubozega slepca k širokemu naslončau ter ga posadil s hrbtom proti luči. Potem je izročil ključ hlapecu, ki je šel veselo iz sobe ter se takoj nato vrnil s steklenico in kozarci. Mimogrede je deklici pošepetal na uho:

„To je vino, ki vzbuja mrtvake; boste že videli.“

Katrica ni prav razumela, kaj je hotel reči s tem; vsa radovedna je gledala starega gospoda, ki je mladeniču nastavil na usto čašo svetlordeče tekočine in mu rekel:

„Izpijte to v malih požirkih, prijatelj; pokregčalo vas bo!“

„Moj Bog! Kaj pa je to?“ je vzkliknil slepec, čudeč se, potem ko je bil izpil tekočino. „Kako to oreje po životu! — Hvala, hvala! — Lačen sem.“

„Le počasi, prijatelj, ne prehitro“, je rekel stari gospod. „Zdaj obvezemo vašo nogo in si potem ogledamo oko. Pođi sem, hčerka moja, skoro sem pozabil na tebe, drago dete. Sedi sem na stol, Karel, ti pa daj deklici kozarec vina!“

Med tem, ko se je hlapec zabaval s Katrico in je hvalil čudodelno špansko vino, je bil starec mladeniču obvezal nogo. Zdaj mu je umil oči z neko tekočino ter jih potem namazal z belo mažo. Ko je bil to storil, je šel k oknu in spustil zagrinjalo, da je umil svetlobo. Nato je zopet stopil k oknu in mu rekel:

„Prijatelj, odprite oči in poizkusite, ako moreta kaj razločevati.“

Janez je odprl oči in molčal nekaj časa, ako prav ga je starec vprašal, ako kaj vidi. Videti je bilo, da z ugaslimi očmi nekaj išče.

Zdajci na glas zakriči, vstane in gre z iztegnjenimi rokami proti deklici, ki je bila planila pokoncu in tresoč se v mrzličnem pričakovanju videla, da se ji bliža. Hotela mu je steči v naročje, a hlapec jo je zadržal.

Slepec je stopil k njej ter ji z negotovimi kretnjami podal roko ter vzdihnil s tresočim glasom:

„Katrica, Katrica, nisem slep! Zdaj je vendar